

Friedrich Klára

Oknyomozás: Miért nem kerülhet be a székely-magyar rovásírás az általános iskolák tantervébe?

A székely – magyar rovásírás anyanyelvünkkel együtt a magyar művelődéstörténet legnagyobb kincse. A kettő szorosan összetartozik, mivel rovásírásunkban minden hangunkra van betű. Az ezer évvel ezelőtti latin betűs írással 13 hangunkat nem tudtuk lejegyezni (TY, GY, NY, SZ, ZS CS, LY, J, K, Á, É, Ö, Ü) és ez nagyon visszavetette írásbeliségünket.

A rovásfeliratok, rováslelkek fontos magyar nyelvemlékek, ezt 100 évvel ezelőtt dr. Sebestyén Gyula néprajzkutató, továbbá 70 éve dr. Zakar András, Mindszenty bíboros úr titkára is megállapította. Ezt azonban az akadémiai tudomány képviselői nem fogadják el. A tudományos könyvek, nyelvtörténeti kiadványok, iskolai tankönyvek nem említik rovásírásunkat a nyelvemlékek tárgyalásánál.

2019 október 27-én a Miskolci Bölcsész Egyesület *MAGYAR ÍRÁS-MAGYAR NYELV* tanácskozást tartott Dr. Gyárfás Ágnes Elnök asszony vezetésével.

Kezdeményezésemre a tanácskozás résztvevői elfogadták és határozati javaslatként jegyzőkönyvben rögzítették, hogy *„A magyar oktatási és tudományos intézmények az 1803 előtti hiteles rovásírásos emlékeket **nyelvemlékként** kezeljék, oktassák és dokumentálják.”*

Hatalmas előrelépés ez ahhoz képest hogy a rovásírást a finnugor időszakban el kellett hallgatni, mert hogy néz az ki, hogy a „rendes” finnugoroknak nincs írásuk, a magyaroknak meg van. Hunfalvy Pál úgy oldotta meg a kérdést, hogy 1881-ben egy német nyelvű munkájában* kijelentette: a magyaroknak sem volt írásuk, mert a rovásírást csak néhány XVII. századi tudós szerkesztette. Ezt azonban kizárólag azokkal tudta elhíttetni, akik nem ismerték a hiteles rováslelkeket. *Die Völker Oesterreich-Ungarn (V. kötet, 1881/183. Sebestyén Gyula alapján)

Nézzük, vannak-e történelmi előzményei annak, hogy a rovásírást iskolában tanították? Igen, vannak, néhány ezek közül:

1598-ban egy 16 oldalas kis rovásírás tankönyv jelent meg **Thelegdi János**, 24 éves egyetemi hallgató (Leyden Hollandia), későbbi magas rangú egyházi tollából: „*Rudimenta priscae Hunnorum Linguae, brevibus quaestionibus ac responsionibus comprehensa*”. Magyarul: A hunok régi nyelvének elemei. Rövid kérdésekben és feleletekben összefoglalva. (Leyden 1575-ben alapított egyetemét sok magyar látogatta). Thelegdi tankönyvének célja a rovásírás - ahogyan akkoriban pontosabban nevezték, a hun írás - újbóli elterjesztése volt. Ugyanis a latin betűs írásból hiányzó, fentebb említett 13 betű erősen hátráltatta a magyar nyelvű irodalom fejlődését.

Bél Mátyás felvidéki evangélikus püspök (1684-1749), a földrajz, történelem tudósa már az iskolát is elképzelve, ahol a magyar nyelvet és a hozzá tartozó rovásírást oktatják. A német nyelv használata helyett a magyart akarta elterjeszteni, ezért írta a *Der Ungarische Sprachmeister* (Magyar nyelvemester) c. könyvét. Ennek néhány kiadásában szerepel az iskola rajza a rovás ábécével együtt, az Országos Széchényi Könyvtárban is van ilyen példány.

Dezsericzky Ince nyitrai szerzetes (1702-1763) írta: „*Kegyességi szerzetünk Benedek nevű s erdélyi, székely származású tagja, miszerint gyermekkorában már ősz, öreg nagyatyjától hallotta, hogy őt gyermekkorában kortársaival együtt az iskolamester hun-szkíta betűk írására tanította volt.*” (Fischer Károly Antal: A hun-magyar írás és annak fennmaradt emlékei, 1889.)

Az én **nagyapám** és **dédnagyapám** is tanította a rovásírást felvidéki kántortanítóként iskolákban, összevont osztályokban (vagyis a kisebb gyereklétszám miatt több évfolyam tanult egy időben, egy teremben), nagyjából 1860 és 1920 között. Amelyik csoport elkészült a munkájával, az rovásírás feladatát kapott, azon dolgozott csendben, amíg a tanító a többiekkel foglalkozott (Tapolcsány, Újbánya-Óhuta, Barskiskfalud iskoláiban).

Vargyassy Márton székely író, a *Székelység* című folyóirat alapítója 1927-ben gróf Klebelsberg Kuno vallás- és közoktatásügyi miniszterhez fordult, hogy az iskolákban képeslapok formájában terjeszthesse a rovásírást. A miniszter nem támogatta az ötletet, mert Vargyassy turánista volt. (Mandics György, Róvott múltunk I., 2010/74.)

Forrai Sándor és felesége 1939-ben alapított gyors és gépíró iskolát, ezt 1952-ben államosították, de ők ott dolgozhattak tovább. *„Tanári pályám során, osztályfőnöki órák keretében több évtizeden át magam is megtanítottam ősi írásunkra a tanítványaimat”* - olvashatjuk Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig c. könyvében (1994).

Forrai Sándortól tudjuk, hogy a Székelyudvarhelyi Tanítóképzőben **dr. Lévai Lajos** 1930 táján szintén tanította a rovásírást (1994/316).

A Kiskunhalasi Rovaspálcákkal kapcsolatos tanácskozáson **Riesner Ágoston** elmondta, hogy Újvidéken (Délvidék, Vajdaság) járt elemi iskolába, ahol tanították a rovásírást, az összerovással együtt 1943-ban. Még az írószerszámot is maguk készítették lúdtollból. (Szondi Miklós: A halasi rovaspálcák, Solt, 2011/94.)

Mindezek a tevékenységek nagyon fontosak és hatékonyak voltak, de sajnos nem azt jelentik, hogy a tantervben is szerepeltek kötelező tananyagként.

A rovásírást 1945 után a Magyarországon 1910-ben alapított cserkészmozgalom tartotta életben az egyéni terjesztéseken kívül. 1948-ban beolvasztották az Úttörőszövetségbe, azaz megszüntették, de nem hivatalosan továbbra is terjesztették a rovásírást. 1989-ben alakulhattak meg ismét.

Szakács Gáborral első versenyünk indításával együtt kezdtük a szakkörök szervezését. Több esetben nem volt könnyű munka meggyőzni azokat az egyébként jó magyar igazgatókat, akiknek fogalmuk sem volt, hogy mi is az a rovásírás. Mert nem tanulták az iskolában. Ott volt könnyebb dolgunk, ahol már volt cserkészcsapat. A versenyre felkészítő tanárokkal, szakkör szervezőkkel együtt úgy gondoltuk, hogy a rovásírás szakköri mozgalom az első lépcső lehet a tantervbe való bekerüléshez.

2010-ben, az egész Kárpát-medencére kiterjedő versenyek 10. évében Szakács Gábor egy felhívást tett közzé, ebből itt most csak a három fő pontot idézem:

1. *Az elkövetkezendő tanévek Nemzeti Alaptantervébe kerüljön be a rovásírás!*
2. *Mint bizonyíthatóan a magyarság latin betűs írása előtt is használt írásműveltség, legyen a Nemzeti Kulturális Örökség része!*

3. A települési rovásfeliratos táblák és több felvidéki oktatási intézmény példája nyomán az iskolák rovásírással is tüntessék fel nevüket az intézmények bejáratán!

(A települési rovástábla állítást székely példa nyomán már 2007-ben elindítottuk.)

Ezt a felhívást sokan támogatták és az előadásainkon is gyűjtöttünk aláírásokat. A rovásírásról tartott minden előadásunkon elhangzott a hallgatóságból a kérdés: *„Miért nem tanították ezt nekünk az iskolában?”*

2010-ben és **2011**-ben több alkalommal kerestük meg Szakács Gáborral a jeles oktatási szakembereket, Hoffmann Rózsa államtitkárt és Kaposi Józsefet, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet igazgatóját a tantervbe kerülés érdekében. Bemutattuk a gyűjtött aláírásokat is. Kaposi József megoldása volt, hogy a **2012**-es Nemzeti alaptantervbe nem nevesítve ugyan, de a Hon és Népismeret tantárgyon belül, az ***Ősi magyar kultúra hagyatékának*** részeként legyen lehetőség az oktatására. Így **2012**-ben tehát nem kötelezően, de tanórai keretek között oktathatóvá vált a rovásírás, amennyiben a tanár ezt választotta. (MAGYAR KÖZLÖNY - 2012. évi 66. szám, 10722. oldal)

Az előzményekhez képest ez is nagy eredmény volt. Ezt csak az érti meg, aki ismeri a rovásírás helyzetét abban az időszakban, ahonnan indultunk 25-30 évvel ezelőtt.

2018 augusztusában jelent meg az új Nemzeti alaptanterv tervezete, amelyet véleményezni lehetett. Mivel kimaradt belőle a Hon és népismeret (tehát az a tantárgy, amelynek keretében a rovásírást 2012-től oktatni lehetett), a következő levéllel kerestem meg a Nemzeti Alaptanterv Bizottságot (részlet):

„Tisztelt Nemzeti Alaptanterv Bizottság!

Javaslom a székely-magyar rovásírás oktatását a Magyar nyelv és Irodalom tantárgy Kulturális emlékezet, nemzeti hagyomány, a kultúra helyszínei fejezetén belül az 5. osztályban. Javasolt legkevesebb időtartam 10 tanóra.

Rövid indoklás:

A székely-magyar rovásírás a magyar művelődéstörténet legfontosabb

összetevői közé tartozik. Hiteles emlékei a magyar nyelvemlékek sorát gazdagítják, az adott kor nyelvi állapotára következtethetünk belőlük.”

Javaslatom eredménye: leveletem udvariasan megköszönték.

Ugyanekkor Szakács Gáborral egy petíciót is megfogalmaztunk. „Szerepeljen az új Nemzeti Alaptantervben a székely-magyar rovásírás oktatása” címmel, ezt Szondi Miklós küldte be a Citizen-go-ra. A petíció címzettje az Emberi Erőforrások Minisztériuma volt. 3787 szavazatot értünk el a tantervhez való hozzászólás lehetőségének időhatáráig. Ez sajnos nem sok.

<https://www.citizengo.org/hu/signit/166979/view>

A 2018-as tanterv tervezet viták keresztüzébe került és több módosítás után **2020. jan. 31-én** vált véglegessé, akkor jelent meg a Magyar Közlönyben (2020./17. szám). A Hon és népismeret tantárgy visszakerült a Tantervbe, részletezése a 356. oldalon kezdődik. Az a témakör, amelyen belül a rovásírás oktatható a 358. oldalon található, vastaggal, dőlttel kiemeltem:

*„Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink: **Az ősi magyar kultúra hagyatéka; Magyarok a Kárpát-medencében és Moldvában; Néprajzi tájak, tájegységek és etnikai csoportok a Kárpát-medencében...**”*

Tehát a 2012-es Tantervhez képest nem történt előrelépés, de visszalépés sem. A rovásírás vagy a székely-magyar rovásírás, illetve a rovás szavak nem jelentek meg a tantervben.

2020 márciusában két okból nyílt levelet írtam az oktatás vezetőinek az Emberi Erőforrások Minisztériumába. Mindkét ok a járványhelyzetből adódott, az egyik a száz évvel ezelőtti, a magyarság elleni gonoszságra, trianonra való megemlékezések elmaradása, a másik pedig több jelentős rovásírás verseny elmaradása szerte a Kárpát-medencében. Javaslatom az volt, hogy mindkettő kapjon fokozott figyelmet a vírushelyzet miatti távoktatásban. Rendkívüli alkalom lett volna és az otthoni tanulást színesítette volna, ha szülő és gyermek együtt tanulja régi magyar írásunkat. Az illetékeseknek csak egy körlevélbe került volna az ajánlás, mert ingyen felajánlottam rovásírás tankönyvem számítógépes hozzáférését és abban a szakköri ötlettárat. Bizonyára a szintén tankönyv író, Szondi Miklós is felajánlotta volna könyvéhez a számítógépes hozzáférést. Mivel mindkettőnknek tanári végzettsége van, még laikusságot

sem lehetett volna ránk fogni.

Az oktatási szakemberek válasza az volt, hogy nem tervezik bevezetni a rovásírást a Nemzeti alaptantervbe mindenki számára kötelezően. Álláspontjuk szerint *„tanórán kívüli, szabadidős foglalkozások keretében van lehetőség a tanár számára a rovásírás rejtjelmeivel megismertetni az érdeklődő tanulókat”*.

Úgy vélem, nem fanyalogni kell ezen a válaszon, hanem szakköröket szervezni. Adott a hivatalos lehetőség, adottak a tankönyvek, adott a számítógépes rovásírás, főként Tisza András munkásságának köszönhetően és ősi írásunk bekerült a Unicode-ba, az írásrendszerek nemzetközi szabványába. A 21 évvel ezelőtt induló Kárpát-medencei versenyek felkészítő tanárainak és szakkör szervezőinek viszont maguknak kellett létrehozni a napjainkban már adott lehetőségeket.

Végül nézzük milyen háttér munkálkodások akadályozhatják legnagyobb művelődéstörténeti kincsünk nem bújtatott, hanem nevesített bekerülését az általános iskolai tantervbe. Az itt következő három jelenséghez hasonló okokra gondolhatunk:

1. A Magyar Nemzet napilapban 2017 aug. 21-én a vértesszőlősi előemberrel, a 350 ezer éves Samuval kapcsolatban megjelent, *„Ha lenne pénz, folytatódna az ásatás”* c. cikk egy mondata Molnár Csaba tollából: *„Akkoriban, a hatvanas évek közepén az volt a **nemzetközi tudományos közmegegyezés, hogy kizárt, hogy a Kárpát-medencéből ilyen régi emberleletek kerüljenek elő.”*** Pirossal kiemelve ismét: *„Nemzetközi közmegegyezés volt, hogy a Kárpát-medencéből ilyen régi előemberleletek nem kerülhetnek elő.”*

Feltételezhető ennek alapján egy olyan nemzetközi közmegegyezés is, hogy a magyar rovásírás nem kerülhet be a magyar gyermekek tantervébe. Ez pedig rendkívül előnytelen Magyarország művelődéstörténetének hazai és nemzetközi megítélése szempontjából!

2. Geönczeöl Gyula írja a *Tanulmányok a magyarok évszázadairól* (Ősi Örökségünk Alapítvány, 2020/56.) c. könyvében a Tárih-i Üngürösz kiadásával kapcsolatban: *„az Aczéli deheroizálási, máig tartó kultúrpolitika alapján, a Tárih-i Üngürösz kéziratában megkövetelték, hogy a fordításban a következő szavakat: A regösök és krónikások így írták meg, a Magvetőnél a kiadásért*

cserében ezeket a szavakat így változtassa meg: Az évszázadok hírnökei és a hírek elmondói ilyenképpen adták elő. A megokolás az volt, hogy a magyarok csak nomádok voltak, akik csak raboltak és nem tudtak írni.”

Ennek alapján feltételezhető, hogy egyes kiadók más kéziratokból is kigyomlázták a magyarok írásműveltségére vonatkozó adatokat.

3. A rovásírás tantervbe kerülését akadályozzák az olyan lejárató, valótlanúságokat tartalmazó jelentések a rovásírókról, mint amelyet Dr. Sándor Klára, turkológus nyelvész, egyetemi tanár készített a Szegedi Tudományegyetem egyik hallgatójának rovásírással kapcsolatos **titkosított** szakdolgozatából. A szakdolgozat készítője kérdéseket tett fel a rovásírással foglalkozóknak, majd a válaszokat elemezve alkotta meg Sándor Klárával közösen a jelentést. Az írás címe és elérhetősége: „*Nem szimplán írásrendszer – előzetes eredmények a székely írás kultuszának kutatásából*” (Regio folyóirat, 2018. 4. szám, 42-66. old.)

<http://real.mtak.hu/92434/1/Sandor-Csorsz-szekely-iras-Regio-2018.pdf>

A szakdolgozatot író hallgató felmérésének kérdéseit ismerem, mert jómagam is a megkérdezettek közé tartozom. A beszélgetés készítésének idején még szó sem volt titkosításról. A titkosítás valószínűsíti, hogy a szakdolgozat még a megjelent cikknél is több valótlanúságot, lejárató kitételt, előítéletet, csúsztatást tartalmaz. A tanulmány egyúttal alkalmas arra, hogy a tantervet készítő szakembereket elriassza attól, hogy beemeljék a rovásírást a tantervbe. Kértem a Szegedi Tudományegyetem rektorától a dolgozat titkosításának feloldását. Sajnos a rektor úr azt válaszolta, hogy az eljárás a jogszabályoknak megfelelően zajlott. A rektor úr foglalkozása orvos, bizonyára hivatala is sok munkával jár, így nem várhatjuk el, hogy megértse, hogy a titkosított szakdolgozat és az abból készített lejárató jelentés mekkora kárt okoz a magyar rovásírás ügyének.

Sándor Klára egyik eszmetársa, Balogh S. Éva 2010-ben már támadott bennünket a Galamus nevű balliberális csoport honlapján a rovásírás versenyek miatt. De ő legalább nyíltan tette, lehetett rá válaszolni, cáfolni. Noha a honlap időközben megszűnt, a magyar őstörténet igazságai elleni támadások más csatornákon folynak tovább. A kiragadott három példa is bizonyítja, hogy egyes intézmények és személyek hátrányosan befolyásolják a magyar

művelődéstörténet ügyét, beleértve rovásírás tantervbe kerülését is. A legtöbb ilyen beavatkozás ki sem derül a titkosítások miatt, csak a sajnálatos eredmények utalnak rájuk.

A ma székely-magyarnak nevezett ősi írásunk rendkívüli értékét, fontosságát éppen ezek a nyílt és burkolt támadások mutatják.

Szakács Gáborral közös, kb. 25 éves munkálkodásunk alapján az a véleményem, hogy rovásírásunk a tantervbe nevesítve, kötelező óraszámmal majd csak akkor kerül be, ha már kiforgatták eredeti valójából, latinositották, X, Y, W, Q-t tettek bele, ékezeteket tettek rá, eredetét pedig a lehető legmesszebbre vitték a Kárpát-medencétől. Sajnos gyermekeink ezt a lebutított, meghamisított, álságosan „*korszerűnek*” nevezett változatot fogják kötelező tananyagként tanulni.

Előre vivő lehetőségünk jelenleg a rovásírás ügyében tehát az, hogy minél több szakköri foglalkozás jöjjön létre, hiteles, történelmi betűsorokat használva. Ezeket úgy lehet felismerni, hogy nincs bennük a X, Y, Q, W, továbbá ékezetes rovásbetűk. Hangsúlyozom, hogy mindmáig nem került elő olyan 1803 előtti rováslemlék, amelyben ezek a latin, görög, germán eredetű betűk előfordulnának. Az 1803-as évet a székelyudvarhelyi történész - régész, múzeum igazgató, Ferenczi Géza (1924-2007) határozta meg, eddig nevezhetünk történelminek egy rováslemléket.

Hiteles rovás ábécé Forrai Sándoré, mert az 1803 előtti betűsorokból állította össze. Itt mellékelem és használatra ajánlom.

Honlapunk www.rovasirasforrai.hu Fényképtárában több mint 500 kép bizonyítja, hogy szkíta-hun elődeinktől örökölt rovásírásunk napjainkban is élő és használható. Így megérdemelné, hogy gyermekeink a kötelező tananyag részeként ismerjék meg valódi történetét és hiteles betűit az iskolában.

2021. augusztus